

Zane Eniņa

NEKAUNĪGAIS
PĪNGVĪNS

821.174-992
En 001

Lindas Kraules vāka dizains
Zanes Eniņas, Art Anders fotogrāfijas

Zane Eniņa
NEKAUNĪGAIS PINGVĪNS

*Piedzīvojumi Dienvidamerikā,
Lieldienu salā un Antarktīdā 7½ mēnešos*

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA
Projekta vadītāja *Aija Balcerē*
Redaktore *Elīna Vanaga*
Korektore *Diāna Graudiņa, Elīna Vēja*
Mākslinieciskais redaktors *Eduards Groševs*
Maketētāja *Irēna Kivliņa*
Fotogrāfijas apstrādājis *Jānis Strazdiņš*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6, Rīgā, LV-1010.
Red. nr. R-475-E.

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Teksts, Zane Eniņa, 2020
© Fotogrāfijas, Zane Eniņa, Art Anders, 2020
© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2020
ISBN 978-9934-0-9093-6

Atverot acis, ieraugu baltus griestus. Esmu pārvesta no intensīvās nodaļas uz parasto, lai gan saviem spēkiem pakustēties īsti vēl nevaru. Nu jau man ir sajucis dienu skaits, kopš esmu slimnīcā. Skaidri zinu tikai to, ka pirmo reizi skalpelis manam ķermenim pieskārs 11. jūlijā.

* * *

Diena iesākas tik parasti, cik vien parasti var iesākties darbdiena. Pēc dušas uzvelku bēšu vasaras kleitu ar melniem punktiņiem, uzmetu plecos tumšu žaketi, uzauju tumšbrūnas kurpes ar nelielu papēdi. Ieberu termokrūzē karoti dabīgās kafijas, apleju ar verdošu ūdeni, iestellēju dzērienu olīvzaļās *Toyota* krūzišu turētājā, ieslēdzu radio un dodos uz Rīgu. Kopš apjomīgās ceļu pārbūves Juglā sastrēgumi ceļā uz darbu ir liels retums. Šodien nav izņēmums, un jau pēc nepilnas pusstundas esmu pie *Rimi* centrālā biroja. Tāpat kā vairumā darbdienu pēdējo septiņu gadu laikā.

Lai tiktu stāvlaukumā, jāatver logs un jānopikstina caurlaide, tad automātiskā barjera, viegli raustīdamās, paceļas augšup, vēlīgi ļaujot iebraukt teritorijā. Nākamais uzdevums ir atrast brīvu vietu stāvlaukumā. Ja darbā ierodas laikus, tā nav nekāda problēma. Šodien esmu pat nedaudz agrāk, jo mums ir Baltijas grupas ikmēneša sapulce, kurā apspriežam padarīto un ieplānoto uzņēmuma mārketinga lauciņā. Lai nonāktu piektajā stāvā, kur atrodas mans kabinets, jāiziet cauri tādām kā nelielam pagrabstāvam, jāpakāpjas nepilnu kāpņu posmu uz augšu, vēlreiz jānopikstina caurlaide, un tad var doties uz liftu, kas uzvzina augšā viens un divi. Pēdējās trīs nedēļas ļoti priecājos par liftu, jo tikt augšā pa kāpnēm kļūst aizvien grūtāk. Turpinu cerēt, ka tas ir mirkļa vājums, nogurums, kurš drīz pāries, lai gan iekšējā balss jau kādu laiku mēģina teikt ko citu.

Šodien koncentrēties sapulces dienaskārtībai palīdz vien ilgā pieredze – visi kolēģi un apspriežamie jautājumi sen zināmi. Aizejam kopā

pusdienās, tad turpinām sanāksmi. Kādā brīdī jūtu, ka nevaru izsekot līdzī notiekošajam: zūd koncentrēšanās spēja, gar acīm sāk riņķot melni pleķi. Svarīgākais jau ir pārrunāts, tāpēc, atvainojusies par slikto pašsajūtu, nolemju beigt darbdienu agrāk un beidzot aizbraukt līdz ārstam.

Novietoju mašīnu uz Barona ielas, samaksāju par stāvvietu un, pa ceļam vairākas reizes atpūšoties, uzkāpju līdz ģimenes ārstes kabinetam otrajā stāvā un gaidu savu kārtu rindā. Kad tieku kabinetā, īsumā izstāstu uz dullo izvēlētajai ārstei savas sūdzības – nu jau būs trīs nedēļas, kopš visniecīgākā fiziskā piepūle izraisa elpas trūkumu un nespēku. Daktere māj ar galvu un liek izģērbties. Miesai pieskaras vēs stetoskops, atskan komandas elpot un aizturēt elpu. Neko plašāk nepaskaidrojusi, ārste uzraksta nosūtījumu uz rentģenu, kas atrodas blakusmājā, piesakot, lai eju bez rindas. Kad rādu nosūtījumu rentģena kabineta māšiņai, viņa iesākumā izturas mazliet skarbi, sak, lien te visādi bez rindas. Taču, atdodot rezultātus, viņas attieksme nez kāpēc ir mainījusies: viņa lēnām sniedz man uzņēmumus, skatās acīs un vēl veiksmi. Viegļā neizpratnē nomurminu kaut ko līdzīgu “jums arī” un klunkurēju atpakaļ pie ģimenes ārstes. Viņa paceļ pret gaismu vienu no uzņēmumiem, tad pasniedzas pēc telefona klausules un uzspiež kādu ciparu kombināciju.

“Man vajadzēs ātro palīdzību. Jā. Steidzami.” Tikai tad viņa vērsās pie manis: “Jums ir plīsusī plauša, jau krietnu laiku, steidzami jāveic operācija.” Man pa galvu jauca jucekļīgas domas: viena smadzeņu puslode cenšas aptvert tikko dzirdēto, otra risina praktiskos jautājumus. Mašīnas stāvvietā ir apmaksāta par stundu – kas notiks pēc tam? Kas man bija ieplānots darbā rīt, kas nākamnedēļ? Pirmais zvans personāla vadītājam, otrais – bosam, trešais – uzņēmuma autoparka vadītājam, lai savāc auto. Neatceros, pie kura no zvaniem balsij lēnām piejaucas acu slapjums.

Atstāju reģistratūrā auto tehnisko pasi un atslēgas, tad dodos uz savu jauno transporta līdzekli – neatliekamās medicīniskās palīdzības busiņu. Tur gādīgi un ātrus lēmumus pieņemt raduši mediķi paņem manu somu un grib mani pašu likt uz kušetes. Es neesmu gatava tik straujām pārmaiņām un saku, ka mierīgi varu sēdēt līdz slimnīcai. Drīz vien esam pie Gaļezera, tagad gan tieku pie kušetes uz riteņiem.

Mani novieto tādā kā uzgaidāmajā telpā, kur pacientus citu no cita nošķir nelieli aizkari. Nu jau esmu mazliet attapusies un ar ziņkāri vēroju apkārt notiekošo. Stipri iereibuši pacienti lamā medicīnisko personālu un grib tikt ārā no šejienes, ik pa laikam ierodas kāds jauns upuris, kas tiek iebāzts tādā pašā paksī kā es. Man ir pieslēgti nez kādi mēraparāti, varu izklaidēties, klausoties to pikstienos. Gandrīz sāku smieties, skatīdamās uz savām smalkajām korpēm un kleitu, kas šķiet pagalam neiederīgi šajā atmosfērā. Pēc vairākām stundām, kad jau jūtos nogarļākojusies, medicīniskā personāla uzmanība beidzot pievēršas arī manai kušetei – tieku iestumta vienā no blakusangāriem, kas laikam ir tāda kā ašā operāciju zāle. Paspēju vēl pajokot ar dakteri, lai neuztaisa caurumu nepareizajā plaušā, bet pēc tam joki beidzas. Tiek veikta lokālā anestēzija, kas diemžēl neiedarbojas visai sekmīgi, tāpēc brīdī, kad ar skalpeli tiek veikts iegriezums krūškurvī, sāpes ir nenormālas. Tomēr tas vēl nav nekas. Nākamais uzdevums ir dabūt cauri ķermenim plastmasas trubu. Ārstei īsti labi nesanāk – truba ķeras ribās vai muskuļos, nav ne jausmas –, bet sāp tik ļoti, ka es kļiedzu pilnā balsī un rupji lamājos. Nezinu, vai inkvizīcija ilgst sekundes vai minūtes, taču brīdī, kad truba beidzot pazūd krūškurvī, atviegloti uzelpojam mēs visi. Slapju seju un spilvenu atvainojos ārstēm par iepriekš lietotajiem izteikumiem. Viņas tikai mierinoši smaida, droši vien mans lamuvārdu krājums nav no radošākajiem.

Pa Gailezera gaitenju likločiem tieku aizstumta līdz palātai un atstāta viena. Par spīti mocībām un zālēm, šonakt nevaru aizmigt. Nevienš nav pateicis, vai vajag elpot no visas sirds, lai plauša, kas sarāvusies čokurā, atgūtu formu, vai, gluži pretēji, tas jādara lēni un piesardzīgi, lai nepārpūlētu operēto krūškurvi. Neatceros, ne ko dariju, ne kā būtu bijis jādara, vien no rīta daktere teica, ka esmu rīkojusies nepareizi. Hmm, vai pareiza pieeja būtu palīdzējusi?

Turpmākajās dienās ziņa par manu jauno “mājvietu” aplido draugus, radus un paziņas, un palāta sāk pildīties ar morāliem un materiāliem labas veselības vēlējumiem. Smaržo puķes un vasaras ogas, uz naktsskapīša slejas izlasīto un neizlasīto grāmatu torņi. Visskumjāk ir lasīt Tūra Heijerdāla veikumu “Septītājā dienā zeme bija zaļa”. Kā viņš ceļo pa Polinēzijas salām, nakšņo džungļos, ēd sulīgus mango un tiekas ar vietējiem. Un dara visu to, ko es vienmēr esmu gribējusi darīt un ko, visticamāk, nekad nedarīšu.

* * *

Esam jau gandrīz pabeiguši pusdienot, kad boss apjautājas: kāds galu galā bija jautājums, kuru vēlējos pārrunāt? Man visu maltītes laiku kājas trīc zem galda, un ēdiens pazūd vēderā mehāniskām kustībām. Beidzot tas ir jāpasaka! Cik sasodīti grūti! Darbs, kurā man faktiski ir viss, ko varu vēlēt. Vadītājs, kas uzticas, darbinieki, kas strādā no sirds, kolēģi, ar kuriem kopā prieks gan sūri grūti strādāt, gan šampānietī dzert. Raiba ikdienu, iespēja realizēt idejas, pozitīvs novērtējums no darbabiedriem un sadarbības partneriem, atbilstošs atalgojums.

Un tomēr. Aptuveni pirms pusgada, sēžot modernās ēkas modernajā kabinetā un skatoties uz korķa tāfeli ar nekad nepadarāmajiem darbiem, es to sapratu: es nekad neredzēju Amazonas džungļus, neraudzīšos uz Manhetenas debesskrāpjiem, nelēkšu ūdenskritumā kā filmā “Pludmale”, netraukšos ar burukuģi pa okeānu, nepieskaršos inku pamestās pilsētas drupām Maču Pikču un nedarišu vēl daudz ko citu. Ja palikšu šeit strādāt.

Saņemu dūšu un, skatoties pāri galdam smaidošajās acīs, paziņoju: “Es eju prom no darba.” Man par lielu pārsteigumu, boss nedz dusmojas, nedz izrāda pārsteigumu. Tā vietā viņš teic, ka esot ko tādu nojautis un ka ir svarīgi sekot saviem sapņiem. Man esot vēl pāris mēnešu laika apdomāties. Zinu jau, ka nepārdomāšu. Lēmums par aiziešanu nav radies mirkļa iespaidā. Par spīti iepriekš nosauktajiem faktoriem, pēdējos gados ir bijis aizvien grūtāk atrast motivāciju strādāt – daļēji pie vainas ir rutīna, daļēji apziņa, ka nedaru to, kas man dzīvē jādara. Tomēr ātrāk aiziet būtu bijis sarežģīti: bija jāsakārto finansiālie jautājumi saistībā ar dzīvesvietu un mazliet jāiekrāj pašai ceļošanai. Tagad tas ir izdarīts – kredīti dzēsti, kontā noglabāts banknošu drošības spilvens, skapī pielietojumu gaida ceļošanai sapirktais ekipējums: laba mugursoma, pārgājieniem piemērots apģērbs, kalnu zābaki un citas lietas.

Pēc pāris mēnešiem boss ienāk manā kabinetā un pavēsta, ka tas laiks ir pienācis: ja neesmu mainījusi domas, mani aiziešanas plāni jādara zināmi citiem. Ar smagu sirdi vispirms paziņoju jaunumus saviem darbiniekiem, pēc tam arī citiem kolēģiem. Tālāk sākas ierastie darbinieku nomaiņas darbi – tiek izsludināts konkurss, atrasts man piemērotākais aizvietotājs, informēju arī sadarbības partnerus un sāku gatavot savam pēcnācējam nepieciešamo informāciju.

Esam vienojušies, ka strādāšu līdz jūlija beigām. Tad man atliks laiks izbaudīt vasaras noslēgumu, pēc tam septembrī noiet Santjago ceļu, bet oktobrī ieplānots lidojums uz Losandželosu – lidmašīnas biļetes jau rātņi gaida datorā. Pagaidām vēl par ceļošanu nedomāju: visas domas saista darbu nodošana un cerības par gaidāmo atpūtu. Pat neatceros, kad pēdējo reizi būtu patiešām izbaudījusi atvaļinājumu. Kopš divdesmit gadu vecumā uzsāku darba gaitas, nekad neesmu bijusi prom no darba ilgāk kā pāris nedēļu, izņemot dažus ilgstošus slimošanas posmus. Protams, atvaļinājumā bijusi esmu, bet doma par to, cik e-pastu simti būs jāizlasa pēc atgriešanās, nekad nav ļāvusi pilnībā atslēgt prātu un atslābināties par visiem simts procentiem. Mans aizvietotājs ir atrasts, un viss rit pēc plāna. Vairs jāiztur tikai trīs nedēļas.

* * *

Gaiļezerā pavadu piecas dienas. Katru rītu mani apciemo ārste, kuras dzimtā valoda ir krievu. Viņas skatiens, veroties uz manu elpošanas aparātu, kļūst drūmāks ar katru reizi. Tajā vajadzētu krāties šķidrums, bet pašai plaušai būtu jāatjaunojas. Nenotiek ne viens, ne otrs. Kad pēc piecām dienām slimā plauša nav reaģējusi ne mazdrusciņ, ārste, iesākumā sulīgi nolamājusies dzimtajā valodā, tad atvainojusies, pieņem lēmumu pārvest mani pie citiem plaušu bēdu brāļiem un māsām – uz Tuberkulozes un plaušu slimību centru netālu no Sauriešiem.

Pa ceļam raugos caur ātrās palīdzības logu: apkaime ir tik pazīstama, tomēr svešāda. Viss šķiet īpašs – mākoņi, kas skraidelē debesīs, cilvēki, kas problēmu sarauktām sejām iet savās gaitās, mašīnas Biķernieku Rimi stāvvietā. Lai gan esmu sabijusi gultā vien nepilnu nedēļu, jūtos kā ieslodzītais, kurš beidzot var ieraudzīt ko citu, ne tikai ierasto skatu pa kameras logu, kur, citējot nesen iznākušo “Prāta Vētras” dziesmu, katru rītu “saule pāri pilsētai aust un jauna diena baltos sniega pulksteņos plaukst”.

Jā, droši vien dzīve nolēma atgādināt par sevi. Pēdējos piecpadsmit gadus esmu skrējusi galvenokārt no sapulces līdz sapulcei, no relizes līdz komentāram, no krīzes līdz apbalvojumam. Ātra, piepildīta, spraiga dzīve, kurā ir viss, bet nav viena – laika. Laika, lai padomātu, lai mierīgi parunātos, kārtīgi izgulētos, atpūstos, mācītos un tā joprojām.

Pēc neilga brauciena ātrās palīdzības auto pieripo pie plaušu slimnīcas uzņemšanas nodaļas durvīm. Seko lēna un gara reģistrācija, līdz

beidzot tieku ievesta palātā ar restēm pie logiem. Man kompānijā ir dažas jestras krievu kundzītes. Viena no viņām aiziet pastaigāties un atgriežas vien pēc ilgāka laika. Otra viņu sabar par ilgo prombūtni, sagaidot ar tekstu: “Я уж думала – замуж вышла.” (Jau nodomāju – pie vīra izgājusi.)

Operācija ielānota nākamajā dienā, pēcpusdienā palātā ienāk ķirurgs. Mūsu saruna ir īsa un cilvēcīga – par maniem ceļošanas sapņiem un plaušu realitāti. Ārsts sola darīt labāko, ko spēj, tomēr piebilst, ka garantiju nav: teorētiski varu arī neatmosties. Man jāparaksta papīri, apliecinot, ka esmu pie pilna prāta, piekritu operācijai, pretenzijas necelšu, un jānorāda, ar ko sazināties “sliktākajā gadījumā”.

Pievakarē nolemju iziet ārā. Lai arī sagraizītais krūškurvis sāp, paiet varu. Paņemu līdzi pie plaušām pieslēgto “koferīti”, tāpat pidžamā ģērbusies, nokāpju pa kāpnēm un izeju ārā. Ir viens no tiem siltuma, skaņas, saules gaismas pielijušajiem jūlija vakariem, pēc kuriem tik ļoti ilgojamies aukstumā. Tepat blakus ir meža kaktiņš, un, ignorējot norādi, ka pacienti nedrīkst iziet ārpus slimnīcas teritorijas, tomēr paejos tos atlikušos pārdesmit metrus līdz mežmalai. Kopā ar “koferi” noslīgstu sūnās. Rokas stiepiena attālumā kārdina gatavas meža zemenītes, tūlīt būs gatavas arī mellenes, netālā liepa pilna ar zumošām bitēm un reibinošu smaržu. Tikpat skaista un iederīga šeit ir katra priede, katra skuja, katrs sūnas pauguriņš un mētru puduris. Attopos, ka raudu skaļā balsī. Par to, cik apkārt viss ir brīnišķīgs, īsts, dzīvs un cik ļoti arī man gribas dzīvot. Cik daudzi cilvēki nepamana šo skaistumu un šobrīd, rūpju nomākti, skrien no darba uz mājām vai veikalu, varbūt pat vēl joprojām sēž darbā un cenšas tikt galā ar darbiem, kas nekad nebeigsies. Gluži tāpat kā es pirms nedēļas.

Pirms operācijas ierakstu tviterī: “Katrs rīts pirmais, un katrs vakars pēdējais. Mārsila, smilgas un rāsas neatkārtojamība. Nemirstības ilūzija aizmirst brīnīties un apbrīnot.”

* * *

Pēcooperācijas nedēļas paiet kā sen redzētā filmā, no kuras ik pa laikam apziņā uzpeld atsevišķi fragmenti. Miglaini atceros pirmo atmošanos intensīvās terapijas palātā, kad sadzirdēju, kā māsiņa lamā citu slimnieku. Atminos, kā manī pamodās dusmas un es šļupstēju darbinieces virzienā, lai liek taču cilvēku mierā. Drīz mani pārveda uz

parasto nodaļu, un sākās atlabšanas process. Iesākumā nevarēju pati piecelties sēdus un paēst, pēc tam jau lēnītēm klunkurēju līdz labierīcībām, tad – līdz gaitenim un visbeidzot – ārā. Nepatīkamākā atmiņa no šī laikposma ir par kādu māsiņu, kura viendien piestūma pie manas gultas ratiņkrēslu un paziņoja, lai kāpju iekšā – esot jābrauc taisīt rentģenu. Tas bija pašā atlabšanas sākumā, tāpēc mani spēki beidzās brīdī, kad tiku sēdus stāvoklī uz gultas malas. Atvainojos, ka tomēr nevarēju pati pārsēsties ratiņkrēslā. Māsiņa sāka bārties: man esot jākustas, lai es beidzot ņemties un kaut ko tamlīdzīgu. Atbildes vietā sāku raudāt: es tiešām nevaru. Tad viņa kļuva vēl dusmīgāka un sauca kolēģiem, lai iešpricējot man kaut ko nomierinošu. To dzirdot, sāku raudāt vēl trakāk. Vairs pat neatceros, ar ko tas beidzās. Par laimi, personāls kopumā bija laipns un izpalīdzīgs, un esmu ikkatram ļoti pateicīga par dakterēšanu, visvairāk jau ķirurgam Dr. Mārim Apšvalkam. Kad biju nākusi pie zināma saprāta, viņš pastāstīja, ka pārplisusi plauša esot bijusi ļoti sliktā stāvoklī, bet tagad tā mehāniski iztaisnota un ar talku “piededzināta” pie krūškurvja, lai nākotnē izvairītos no atkārtotas pārplīšanas. Pēc vairākiem gadiem, kad ārsta teikto atstāstīju šīs pašas slimnīcas rezidentei, viņa dikti smējās un teica, ka tas izklausoties pēc šī ķirurga vārdiem, bet aptuveni tā patiešām varot raksturot man veikto manipulāciju.

Vēl no šī laika atceros milzīgo atbalstu, ko man sniedza līdzilvēki – kolēģi, draugi, ģimene. Mans dzīvesbiedrs brauca ciemos teju katru dienu un šarmēja palātas večiņas, cienādot viņas ar konfektēm. Es regulāri saņēmu uzmundrinājumus telefona zvanu, īsziņu, ziedu un našķu formātā. Vairs nevaru izšķirt atsevišķus cilvēkus un veļtījumus, atminos tikai kopīgo sajūtu – jutos kā kritienā noķerta milzīgā labvēlības tīklā, ko saauduši manējie.

* * *

“Jūs gribat lēnām un sāpīgi vai ātri un ļoti sāpīgi?” vaicā māsiņa un, nesagaidījusi atbildi, ar nindzjas cienīgu žestu izrauj katetru. Esmu brīva no dienīškajiem vadiem un varu doties uz mājām. Mājas... Tur, kur nav šļirces dūrienu un slimnīcas putras. Kur smaržo pēc koka un dārzā zeļ loki. Kur netraucēts vari nākt un iet, gulēt un celties. Kur tev ir savs pods un sava vannasistaba. Jā, pirmais vakars vannā un tā laime, kad nejūti skaudras sāpes.

Dzīve pamazītiņām atgriežas ierastākā ritmā. Tomēr ne iepriekšējās sliedēs, jo uz darbu, protams, neeju. Ak jā, darbs. Ņemot vērā negaidīto situācijas pavērsienu, mans darba devējs ir apturējis jaunā kandidāta pieņemšanu, jo, iespējams, es mainīšu domas un palikšu. Jāatzīst, par to nopietni domāju. Kur es tāda salāpīta nelaimes čupiņa došos? Varbūt tiešām labāk palikt tepat, drošībā, pie zināmiem priekiem un grūtībām, pie ārstiem, kas var palīdzēt nepieciešamības gadījumā. Vai šādā stāvoklī varēšu normāli paceļot? Un vai ar jauno veselības stāvokli kādreiz varēšu atrast tikpat labu darbu? Esmu ļoti pateicīga saviem kolēģiem, jo īpaši darbiniekiem, kuri šobrīd strādā ar pārslodzi, gaidot manu lēmumu. Šķiet, tieši saruna ar bosu ir tā, kas palīdz izlemt. Vairs neatceros precīzus vārdus, bet doma bija šāda: ja patiesi vēlos ceļot un esmu par to tik ilgi sapņojusi, tas ir jādara, citādi visu atlikušo mūžu nožēlošu neizdarīto.

Nolemts. Noslēdzu darbu nodošanu savai pēctecei, uzsaucu kolēģiem atvadu kūku un tieku pie ziedu kupenas un sirsnīgām dāvanām. Sajūta, teju kā pensijā aizejot. Atvados no piektā stāva balkoniņa, sapulču zāles, gaitenīem un sava stikla būrīša. Pieskaros savam vārdam uz kabineta durvīm – tas pavisam drīz tiks noplēsts, dodot vietu citam burtu salikumam. Nobrauciens lejup ar liftu, ēdnīca, pīkstiens turniketā, atā caurlaides ļautiņiem, pazemes pāreja un autostāvvietā. Tās barjera nolaižas aiz auto un septiņiem manas dzīves gadiem – tik spraiģiem, intensīviem un piesātinātiem. Jūtos no sirds pateicīga šai vietai un cilvēkiem, kuri man tik daudz iemācījuši. Es pilnīgi noteikti aizeju no šejienes daudz bagātāka, zinošāka un citāda. Šeit es vadīju, radīju un mīlēju. Arī kļūdījos, raudāju, dusmojos. Darīju labāko, ko attiecīgajā brīdī sapratu un mācēju. Paldies, *Rimi*.

* * *

Katra diena palīdz atgūt spēkus. Šuves ir sadzijušas, nu jau braukāju uz laukiem, eju mežā un cenšos sabāzt burkā vasaras un rudens veltes. Man ir virkne norādījumu no ārstiem, ko drīkst darīt, ko ne un kas nav vēlams. Pēdējā kategorijā ietilpst iešana pirtī, uzturēšanās tiešā saulē un... lidošana ar lidmašīnu. Tā kā priekšā stāv garais lidojums uz ASV oktobrī, nolemju pirms tam veikt testa lidojumu tepat līdz Oslo, lai apciemotu draudzeni. Pacelšanās brīdī sēžu, ar abām rokām apķērusi krūškurvi, un gaidu, kas notiks. Ir nedaudz spiedīga sajūta, bet nevar

saprast, vai tie ir reāli ķermeņa signāli vai tikai stress galvā. Lai nu kā, Oslo nolaižos vienā gabalā – eksperiments ir noslēdzies sekmīgi. Arī uz ASV man izdodas tikt bez īpašiem kavēkļiem un piedzīvot savu pirmo ceļojumu tātumā un vienatnē. Pēc tam seko Ķīnas apmeklējums, mans pirmais Santjago ceļš, Balkānu ceļojums un vēl daži piedzīvojumi, kas mani lēnītēm no komunikācijas un mārketinga speciālistes pārvērs pasaulē apceļotājā. Tomēr tā pa istam šis apzīmējums man tiek piekabināts pēc ceļojuma, par kuru vēlos pastāstīt sīkāk.

Beidzot sākšu ceļot pa istam

Droši vien, izlasot šādu virsrakstu, daudzi no jums nogroza galvu un retoriski nomurmina: “Nez ko tad tu visu laiku dariji?” Jā, es ceļoju, bet ne gluži tā, kā biju sapņojusi. Reiz es dzēru tēju ar Dmitriju (puisi, kurš ceļā aizvadījis vairākus gadus), un viņš man sacīja: ir ļoti būtiska atšķirība – vai tu ceļo ar konkrētu termiņu un galamērķi vai bez šiem nosacījumiem. Un ieteica pēc iespējas ātrāk tikt vaļā no jebkādiem termiņiem un mērķiem.

Līdz šim dažādu imeslu dēļ man vienmēr bija sanācis ceļot ar atpakaļceļa biļeti kabatā. Arī šoreiz tāda teorētiski ir – uz decembra beigām –, taču... esmu nolēmusi to neizmantot. Protams, protams. Tas ir mans atkāpšanās ceļš, ja notiek kāda tfu-tfu-tfu situācija. Bet es ticu, ceru un paļaujos, ka nekas ļauns nenotiks un es varēšu ar mugursomu plecoss aplēkšot Centrālameriku un Dienvidameriku.

Tiesa, viss varēja būt arī citādi. Viena no iespējām bija līdz ar jaunā gada pirmajām dienām atgriezties “godīga un kārtīga” cilvēka dzīvē. Jau biju sākusi pārrunas ar potenciālo darbavietu, tomēr tās nenoslēdzās ar abpusēju vienošanos. Arī mana privātā dzīve, apmetusi gaisā kūleni un apgriezusies par simt astoņdesmit grādiem, aizslidēja neplānotā virzienā. Un tā, gan profesionālās, gan privātās dzīves tiltiem degot aiz muguras un izgaismojot ceļu priekšā, es sapratu, ka man ir jādara TAS – ir jāsāk ceļot bez gala un malas. Bez laika un telpas grožiem.

Pašlaik ar zīmuli uz globusa tiek iezīmēts maršruts. Lielais mērķis ir apmeklēt visas Centrālamerikas un Dienvidamerikas valstis, kopskaitā trīsdesmit divas. Pēc ceļojuma pa Vidusāzijas valstīm, sava ceļabiedra Ivara Krūtaiņa iedvesmota, es beidzot saskaitīju, cik valstīs esmu bijusi;

izrādījās, manā kontā ir piecdesmit divu robežu šķērsošana. Protams, valstu statistika ir relatīva: Krievijā esmu pabijusi vien uz pāris naktīm Maskavā, bet citas valstis, piemēram, Indonēzija vai Spānija, izbraukāta krustu šķērsu.

Maršruta sākotnējā versija ir ietilpināta astoņos mēnešos, bet pie sevis esmu nolēmusi, ka šai avantūrai dodu aptuveni gadu. Vai rezultātā tie būs pāris mēneši, pusgads, astoņi mēneši vai gads, varbūt vairāk – patiesi nezinu. Domājams, pirmos secinājumus varēšu izteikt pēc mēneša, kad redzēšu, cik ātri vai lēni virzos uz priekšu. Šībrīža plāns ir sākotnēji doties no Ekvadoras uz Kolumbiju, pēc tam apceļot visas Centrālamerikas valstis, tad atkal atgriezties Dienvidamerikā un lēnītēm virzīties uz dienvidiem.

“Nauda! Kur, sasodīts, tu ņemsi naudu?” – parasti šai vietā atskan jautājums. Pamatā plānoju ceļot par iekrātajiem līdzekļiem, bet, tā kā šis ir ilgtermiņa pasākums, man jāsāk vēl nopietnāk domāt par divām “šanām”: taupīšanu un pelnīšanu.

Attiecībā uz pirmo esmu iztēlojusies, ka mans dienas budžets būs 20 eiro jeb aptuveni 25 ASV dolāri. Šajā summā ietilps ne tikai ikdienas izmaksas (uzturs, vietējais transports, nakšņošana u.c.), bet arī izdevumi par vīzām, pārvietošanos starp valstīm utt. Nezinu, vai man izdosies iekļauties noteiktajā limitā (īpaši, ja būs nepieciešamas aviobiļetes), bet es vismaz mēģināšu.

Un kā ar pelnīšanu? Viens reāls ienākumu avots jau ir sarunāts: esmu apsolījusi sūtīt ceļojuma aprakstus iknedēļas žurnālam “Sestdiena”.

Otra ideja – sadaļa “Atbalstīt” manā blogā – diemžēl īsti labi nestrādā. Tāpēc ir doma par mazliet citādu pieeju ar neslēptu mērķi: dabūt naudu no jums. Šoreiz stāsts ir par konkrētu summu, 20 eiro – manu dienas budžetu.

Versija Nr. 1.

Ikviena var kļūt par manas dienas sponsoru, izvēloties sev īpašu datumu vai jebkuru citu dienu uz dullo. Iztēlojos kalendāru, kurā var redzēt, ka, piemēram, 7. novembri man uzsauc Jānis, 11. novembri – Lāčplēsis, 1. decembri – Ilze un tā joprojām. Piesakoties jūs norādāt savas mājas adresi, savukārt es jums nosūtu kartīti no valsts, kurā tobrīd atrodos (zinu, banāli, bet patīkami), pieminu jūs attiecīgās dienas bloga ierakstā un, ja vēlaties, izdaru vēl kaut ko labu.

Versija Nr. 2.

Es tāpat gribu 20 eiro par dienu, taču jūs šo dienu uzdāvināt kādam citam. Piemēram, jūs draudzenes Ievas sapnis vienmēr ir bijis aizbraukt uz Maču Pikču, bet pagaidām viņa to nav izdarījusi; tad nu jūs uzdāvināt Ievai vienu dienu šajā vietā, skatītu caur manām acīm, sajūtām un fotogrāfijām. Es, protams, uzzīmēju skaistu plakātu “Žanis no sirds sveic Ievu” un nobildēju to pie Maču Pikču. Plakāta vēstījums ir jūsu ziņā. “Viena diena Peru”, “Pie Titikakas ezera”, “Apmaldījies Amazones džungļos” – brīva vieta jūsu fantāzijai. Varat arī pasūtīt, lai izdaru kaut ko īpašu (tomēr relatīvi saprātīgu), piemēram, izlecu ar izpletņi, pakuģoju ar jahtu, apēdu vabolītes, apskauju pirmo pretimnācēju vai nofočējos ar narkodileri. Loģiski, sveicieniem un uzdevumiem jābūt atbilstošiem manai tā brīža atrašanās vietai – maršrutu ielikšu atsevišķā bloga sadaļā un cītīgi atjaunošu informāciju, ja dzīve ieviesīs (protams, ieviesīs) korekcijas.

Versija Nr. 3.

Jūs veltāt man 20 eiro, bet puse no summas (vai kā vienojamies) tiek ziedota labam mērķim. Mērķi izvēlaties jūs vai arī es, redzot situāciju uz vietas, – vai tā būtu vistas iegāde kādai ģimenei (vienai latviešu meitenei reiz bija tāds feins projekts), kinobiļetes nabadzīgiem bērniem, vakariņas bomzītim vai jebkas cits, kas vienam no mums ienāk prātā.